

Laidiens: 06.05.2003., Nr. 66

Ministru kabineta noteikumi Nr.229

Rīgā 2003.gada 29.aprīlī (prot. Nr.23, 47.§)

Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 241-03 “Iekšējās gāzesvadu sistēmas un gāzes iekārtas”

Izdoti saskaņā ar Būvniecības likuma 2.panta ceturto daļu

1. Noteikumi apstiprina Latvijas būvnormatīvu LBN 241-03 “Iekšējās gāzesvadu sistēmas un gāzes iekārtas” (pielikums).
2. Noteikumi nav attiecināmi uz būvprojektiem, kuri Būvniecības likumā un citos būvniecību reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā akceptēti līdz 2003.gada 31.maijam un kuru tehniskie risinājumi atbilst attiecīgajā laikposmā spēkā esošajos normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.
3. Ekonomikas ministrija sadarbībā ar nozares standartizācijas tehnisko komiteju nosaka izstrādājamo un adaptējamo standartu sarakstu, kas piemērojami Latvijas būvnormatīva LBN 241-03 “Iekšējās gāzesvadu sistēmas un gāzes iekārtas” izpildei.
4. Noteikumi stājas spēkā ar 2003.gada 1.jūniju.

Ministru prezidents *E.Repše*

Ekonomikas ministra vietā — finanšu ministrs *V.Dombrovskis*

Redakcijas piebilde: noteikumi stājas spēkā ar 2003.gada 1.jūniju.

Pielikums

Ministru kabineta

2003.gada 29.aprīļa noteikumiem Nr.229

Latvijas būvnormatīvs LBN 241-03 “Iekšējās gāzesvadu sistēmas un gāzes iekārtas”

1. Vispārīgie jautājumi

1. Būvnormatīvā lietotie termini:

1.1. **cauruļvadu sistēmas komponenti** — cauruļvadu sistēmas būvē izmantotās būvdetaļas, to skaitā:

1.1.1. caurules un būvlaukumā veidoti līkumi;

1.1.2. veidgabali, piemēram, pārejas T gabali, rūpnīcā izgatavotie likumi, atloki, gala noslēgi un mehāniskie savienojumi;

1.2. **gāzes aparāts** — aparāts, ko darbina ar gāzveida kurināmo;

1.3. **gāzes iekārta** — iekārta no noslēgierīces pirms gāzes aparāta līdz dūmgāzu novadišanas ierīces izejai. Gāzes iekārta sastāv no vadu iekārtas, aparāta, gāzes sadegšanai nepieciešamā gaisa pievadišanas un dūmgāzu novadišanas ierīcēm;

1.4. **hermētiskuma pārbaude** — īpaša procedūra, kurā nosaka, vai gāzapgādes cauruļvadu sistēma un instalācija atbilst hermētiskuma prasībām;

1.5. **iekšējo gāzesvadu sistēma** — cauruļvads no piegādes punkta līdz pieslēguma noslēgierīcei (parasti lietotāja īpašums);

1.6. **izolējošs savienojums** — savienojums, kas paredzēts cauruļvadu sistēmas elektrovadāmības pārtraukšanai;

1.7. **izpūšana** — process, kurā izvada gaisu vai inerto gāzi no sistēmas un cauruļvadu sastāvdaļām, lai to aizstātu ar gāzi, vai pretējs process;

1.8. **kompetenta persona** — apmācīta un atestēta persona, kurai ir attiecīga pieredze darbam gāzesvadu sistēmu būvniecībā un ekspluatācijā;

1.9. **maksimālais darba spiediens (MOP)** — maksimālais spiediens, ar kādu sistēmu var pastāvīgi darbināt normālos darba apstākļos; normāli darba apstākļi —, ja nav ne ierīču, ne gāzes plūsmas traucējumu;

1.10. **mērāparāts** — ierīce, kas paredzēta mērījumu veikšanai atsevišķi vai kopā ar palīgierīcēm;

1.11. **gāzes skaitītājs** — mērierīce gāzes patēriņa plūsmas tilpuma mērīšanai;

1.12. **noslēgierīce** — ierīce, kas paredzēta gāzes plūsmas pārtraukšanai cauruļvadu sistēmā;

1.13. **piegādes punkts** — punkts, kurā gāzes īpašumtiesības tiek nodotas no piegādātāja lietotājam; tas var atrasties pie noslēgierīces vai pie gāzes skaitītāja izejas savienojuma;

1.14. **pilnvarota persona** — kompetenta persona, kas norīkota tehniskās uzraudzības veikšanai gāzesvadu sistēmā;

1.15. **pretplūsmas novēršanas ierīce** — drošības ierīce, kas sāk darboties, ja rodas pretēja virziena gāzes plūsma.

2. Būvnormatīvs nosaka prasības jaunbūvējamo un rekonstruējamo dabas un sašķidrinātās gāzes iekšējo gāzesvadu sistēmu un gāzes iekārtu ar maksimālo darba spiedienu (MOP) līdz 4 bar projektēšanai, montāžai, pārbaudēm un pieņemšanai ekspluatācijā dzīvojamās, publiskās un jaukta lietojuma ēkās, rūpnieciskās ēkās (objektos) un katlumājās. Rūpnieciskās ēkās, ja to prasa ražošanas process, pieļaujams lielāks maksimālais darba spiediens (MOP), paredzot būvprojektā nepieciešamos drošības pasākumus cilvēkam un videi.

3. Būvnormatīvs neattiecas uz melnās metalurģijas un naftas pārstrādes uzņēmumu iekšējo gāzesvadu sistēmu un gāzes iekārtu projektēšanu, kā arī tādu uzņēmumu iekšējo gāzesvadu sistēmu projektēšanu un montāžu, kuriem gāze tiek pievadīta, lai to izmantotu par ražošanas procesa izejvielu.

4. Iekšējo gāzesvadu sistēmu projektēšanā, montāžā, pārbaudē un pieņemšanā ekspluatācijā ievēro šādu Latvijas nacionālo standartu prasības:

4.1. LVS 419:2002 “Iekšējie gāzesvadi. Ierīkošana”;

4.2. LVS 420:2002 “Gāzes iekārtas. Gāzes aparātu uzstādīšanas noteikumi”;

4.3. LVS 445:2003 “Dabasgāzes sadales un lietotāju gāzapgādes sistēmu ar maksimālo darba spiedienu līdz 1,6 MPa (16 bar) ekspluatācija un tehniskā apkope”.

5. Iekšējo gāzesvadu sistēmu projektēšanā, montāžā, pārbaudē un pieņemšanā ekspluatācijā var piemērot to Latvijas nacionālo standartu prasības, kuru sarakstu pēc Ekonomikas ministrijas ieteikuma valsts bezpeļņas sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Latvijas standarts” ir publicējusi laikrakstā “Latvijas Vēstnesis”.

2. Pamatprasības

6. Iekšējos gāzesvadus un to sistēmas atļauts projektēt, montēt, pārbaudīt un pieņemt ekspluatācijā tikai kompetentām fiziskām personām, kuras apmācītas un atestētas attiecīgo tehnoloģisko un kontroles operāciju veikšanai. Minētās darbības atļauts vadīt fiziskajām personām, kuras ieguvušas būvprakses sertifikātu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

7. Iekšējos gāzesvadus un to sistēmas atļauts projektēt, montēt un pārbaudīt juridiskajām personām, kurām ir normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izsniegta licence attiecīgajai darbībai.

8. Iekšējo gāzesvadu sistēmas un gāzes iekārtas projektē un izbūvē tā, lai nodrošinātu to drošu lietošanu visā to ekonomiski attaisnotā ekspluatācijas laikā, ņemot vērā drošuma un citas tehniskās prasības saskaņā ar Ministru kabineta 2000.gada 2.maija noteikumiem Nr.165 “Noteikumi par spiedieniekārtām un to kompleksiem”, Ministru kabineta 2000.gada 7.novembra noteikumiem Nr.384 “Noteikumi par bīstamām iekārtām” un atbilstoši Latvijas būvnormatīvam LBN 006–00 “Būtiskās prasības būvēm”.

9. Gazificētās telpās atļauts papildus uzstādīt un pārvietot vienas telpas robežās sadzīves gāzes plītis, laboratorijas degļus un citus gāzes aparātus, no kuriem sadegšanas produkti netiek novadīti dūmkanālā, kā arī atļauts uzstādīt individuālo gāzes balonu iekārtu saskaņā ar servisorganizācijas vai būvorganizācijas akceptētu skici.

10. Atļauts uzstādīt gāzes aparātus, kuri atbilstoši standartam LVS EN 437:1997 “Pārbaudes gāzes. Pārbaudes spiedieni. Aparātu kategorijas” ir piemēroti 2.tipa H grupas dabasgāzei un 3.tipa B/P vai B grupas sašķidrinātai naftas gāzei.

11. Atļauts rūpnieciskos uzņēmumos ražošanas vajadzībām izmantot neodorizētu gāzi, ja būvprojektā paredzēti tādi drošības pasākumi, kas nodrošina neodorizētās gāzes drošu izmantošanu ražošanas procesā.

12. Atļauts par kurināmo izmantot gāzes–gaisa maisījumu tādā degošo un nedegošo komponentu attiecībā, kura divas reizes pārsniedz augšējo uzliesmošanas robežu.

13. Projektējot iekšējo gāzesvadu sistēmas, gāzes maksimālais darba spiediens dzīvojamās un publiskās ēkās nedrīkst būt lielāks par 0,1 bar, bet ražošanas ēkās — par 4,0 bar.

14. Gāzes spiedienam gāzesvadu sistēmā pirms gāzes aparātiem jāatbilst izgatavotāja instrukcijās noteiktajam spiedienam šī būvnormatīva 13.punktā noteiktajās robežās.

15. Cauruļvadu sistēmas diametru nosaka, izmantojot hidraulisko aprēķinu. Iekšējo gāzesvadu sistēma nodrošina nepārtrauktu visu patērētāju gāzes apgādi maksimālā patēriņa stundās gāzes iekārtu darbības laikā pieļaujamo spiediena svārstību robežās.

16. Iekšējo gāzesvadu sistēmas projektē tā, lai gaiss, skābeklis vai citas gāzes, ja tās tiek izmantotas kopā ar dabasgāzi vai sašķidrināto naftas gāzi, nevarētu iekļūt cauruļvadu sistēmā. Nepieciešams izmantot pretplūsmas novēršanas ierīces.

3. Cauruļvadu sistēmas komponenti

17. Cauruļvadu sistēmas montāžai izmanto ekspluatācijā drošas caurules, komplektējošos izstrādājumus un būvizstrādājumus (arī elektropiedziņas ierīces), kuru atbilstība drošuma prasībām ir apliecināta likumā “Par atbilstības novērtēšanu” noteiktajā kārtībā. Visiem izstrādājumiem un komponentiem ražotājs vai izplatītājs pievieno Būvniecības likuma 25.panta pirmajā daļā noteikto informāciju.

18. Iekšējo gāzesvadu sistēmas montē no metāla caurulēm. Gāzes aparāta pievienošanai atļauts izmantot stiegrotas lokana materiāla caurules, kuru atbilstība apliecināta šim lietojuma mērķim, bet laboratorijas degļu, velkmes un zemspiediena mēraparātu pievienošanai atļauts izmantot arī gumijas caurules, kuru atbilstība apliecināta šim lietojuma mērķim.

19. Cauruļu un būvizstrādājumu sortimentu, kā arī iekārtu montāžai izmantojamās noslēgarmatūras un citu materiālu tipus, konstrukciju un citus saistošos tehniskos parametrus norāda būvprojektā.

20. Gāzes iekārtām, aparatūrai, noslēgierīcēm (katra izstrādājuma nosacītais diametrs — lielāks par 100 mm), montāžas mezgļiem un savienotājdetaļām, kas izgatavotas rūpnīcās vai specializētās darbnīcās, pievieno izgatavotāja apliecinājumu, kas apstiprina, ka ražojums atbilst normatīvu, drošības un kvalitātes prasībām.

21. Atļauts lietot tikai tādus metināšanas vai lodēšanas materiālus (elektroodus, metināšanas stieples, aizsargkušņus, cietlodi, piedevu materiālus), kuri ir piemēroti attiecīgās markas cauruļu un veidgabalu metināšanai vai lodēšanai. Pirms metināšanas vai lodēšanas uzsākšanas materiālus un būvizstrādājumus apskata vizuāli un pārbauda to atbilstību lietošanai.

4. Gāzes iekārtas un aparāti

22. Atļauts uzstādīt gāzes iekārtas un aparātus, kuru atbilstība lietošanas mērķim ir apliecināta atbilstoši Ministru kabineta 2001.gada 10.apriļa noteikumiem Nr.163 “Noteikumi par iekārtām, kurās tiek izmantots gāzveida kurināmais”.

23. Atkarībā no gaisa padeves gāzes sadegšanai un dūmgāzu novadišanas veida gāzes iekārtas klasificē saskaņā ar standartizācijas dokumentu LVS CR 1749:2002 “Eiropas shēma gāzes iekārtu klasifikācijai saskaņā ar degšanas produktu novadišanas metodi (veidi)” un piemērojamiem standartiem.

24. Gāzes iekārtas un aparātus atļauts uzstādīt to ekspluatācijai piemērotās telpās, kurās ir atbilstoša ventilācija un gāzes iekārtu un aparātu darbībai nepieciešamā gaisa padeve gāzes sadedzināšanai.

25. Telpu izmērus (kubatūru), kas nepieciešami, lai varētu uzstādīt gāzes iekārtas un aparātus, nosaka atbilstoši piemērojamiem standartiem un rūpnīcu izgatavotāju instrukcijās noteiktajiem gāzes iekārtu un aparātu montāžas un ekspluatācijas nosacījumiem.

26. Sašķidrinātās gāzes iekārtas un aparātus, kā arī sašķidrinātās gāzes balonus aizliegts uzstādīt pagrabos un cokolstāvos.

27. Dūmkanāliem, dūmvadiem, izvadiem un to savienojošiem posmiem, caur kuriem paredzēta sadegšanas produktu novadīšana no gāzes iekārtām un aparātiem, jāatbilst ugunsdrošības noteikumiem un attiecīgajiem piemērojamiem standartiem.
28. Izvietojot vienā telpā gāzes iekārtas, kuru kopējā nominālā siltuma jauda ir lielāka par 50 kW, kā arī neatkarīgi no kopējās jaudas pagrabā vai cokolstāvā paredz gāzes koncentrācijas signalizatora un gāzes padeves automātiskās atvienošanas ierīces uzstādīšanu.
29. Apkures un karstā ūdens sagatavošanas gāzes iekārtas (katlus), kuru kopējā nominālā siltuma jauda ir lielāka par 500 kW, projektē atbilstoši Ministru kabineta 2000.gada 2.maija noteikumiem Nr.165 "Noteikumu par spiedieniekārtām un to kompleksiem" un šim būvnormatīvam.
30. Nav pieļaujama degšanai nepieciešamā gaisa pievadīšana caur atverēm ēkas ārsienās tām gāzes iekārtām, kuras uzstādītas telpās, kurās pastāvīgi uzturas cilvēki.
31. Nav atļauts izmantot gāzi par kurināmo ēkās, kas ir augstākas par 10 stāviem.
32. Publisku un rūpniecisku ēku un atsevišķu telpu apkurei pieļaujams lietot tumšā un gaišā starojuma, kā arī infrasarkanā starojuma degļus.

4.1. Dzīvojamās ēkas

33. Jaunbūvējamās ēkās gāzes iekārtas un aparātus ēdiena gatavošanai atļauts uzstādīt dzīvokļa virtuvē vai citā atbilstošā telpā ar logu, kura konstrukcija nodrošina telpas vēdināšanu. Telpā, kurā uzstāda gāzes iekārtas, nepieciešams dabīgās vēdināšanas kanāls, bet telpas augstums nav mazāks par 2,5 m. Renovējamās dzīvojamās ēkās pieļaujama gāzes iekārtu un aparātu uzstādīšana telpā, kuras augstums nav mazāks par 2,2 m.
34. Gāzes iekārtas daudzstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamo ēku kopējai apkurei un karstā ūdens sagatavošanai atļauts uzstādīt:
- 34.1. ēkas pagrabā (cokolstāvā) un pirmajā stāvā, ja gāzes iekārtu (katlu) kopējā nominālā siltuma jauda nepārsniedz 500 kW;
- 34.2. ēkas bēniņos un jumta stāvā, ja gāzes iekārtu (katlu) kopējā nominālā siltuma jauda nepārsniedz 2 MW.
35. Šī būvnormatīva 34.punktā minētajām telpām jābūt ar 1.tipa ugunsdrošām starpsienām, 2.tipa ugunsdrošām durvīm un 3.tipa ugunsdrošu pārsegumu, ar atsevišķu izeju uz āru vai kopēju koridoru, atveramu logu ārsienā un ventilācijas kanālu. Loga laukumam jābūt vismaz 0,03 m² uz telpas 1 m³. Telpas augstumam jābūt vismaz 2,0 m.
36. Uz daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas jumta apkurei un karstā ūdens sagatavošanai atļauts uzstādīt konteinera tipa katla iekārtu ar nominālo siltuma jaudu līdz 2,0 MW.
37. Gāzes iekārtas ar nominālo siltuma jaudu līdz 35 kW ģimenes dzīvojamās mājas vai atsevišķa dzīvokļa apkurei un karstā ūdens sagatavošanai atļauts uzstādīt dzīvokļa virtuvē vai citā nedzīvojamā telpā, kurā ir ventilācijas kanāls (logs var nebūt). Telpas augstumam jābūt vismaz 2,0 m.
38. Apkures un karstā ūdens sagatavošanas gāzes iekārtas ar nominālo siltuma jaudu līdz 35 kW var uzstādīt vannas istabā, ja tajā ir atverams logs ārsienā un dabīgās ventilācijas kanāls. Loga laukumam jābūt vismaz 0,03 m² uz telpas 1 m³. Telpas augstumam jābūt vismaz 2,5 m.